

Uitnodiging - Landelijke inspiratie- en kennisdag: 'Tussen wil en wet 2018' **Werken aan werk voor iedereen! - vrijdag 28 september 2018 van 10:00-17:00 uur**

Wanneer: vrijdag 28 september 2018 van 10:00-17:00 uur
Waar: Social Impact Factory, Vredenburg 40, Utrecht
Voor wie: medewerkers en bestuurders van gemeenten, professionals werkzaam in het sociale domein, financiers en andere geïnteresseerden.

Movisie, Cordaid, Stimulansz en het net opgerichte Landelijk Netwerk Sociaal Coöperatief Ondernemen (LANSCO) nodigen u van harte uit voor de landelijke inspiratie- en kennisdag: 'Tussen wil en wet 2018' op vrijdag 28 september in Utrecht.

In samenwerking met de Sociale Alliantie en StadsLAB033 delen we met elkaar inspirerende voorbeelden, ervaringen en initiatieven om werk voor iedereen – dus ook voor mensen met een uitkering - mogelijk te maken. Bovendien blijkt er heel veel mogelijk om dit binnen de grenzen van de huidige wet- en regelgeving te realiseren. Deze bijeenkomst is een vervolg op de vorig jaar gehouden conferentie: 'Tussen wil en wet, ondernemen met een uitkering'.

Meedoen, het benutten van eigen kracht, dragen van eigen verantwoordelijkheid. Het zijn voor mensen belangrijke elementen voor een gelukkig en zinvol leven. Ook voor wie dit minder vanzelfsprekend is omdat de arbeidsmarkt een grote afstand heeft tot deze mensen. Wanneer deze mensen hier zelf vorm en inhoud aan kunnen geven ontstaan er prachtige initiatieven met veel energie en resultaat!

Praktijkvoorbeelden, inspirerende visies en verhalen

Laat je inspireren en kom op 28 september naar de bijeenkomst. Op deze dag staan vooral de praktijkvoorbeelden centraal: hoe werkt het en wat is daarvoor nodig? Daarnaast delen we met u inspirerende visies en verhalen. Jos Verhoeven, algemeen directeur Start Foundation, deelt zijn [visie op de parallelle arbeidsmarkt](#). Ook reiken we instrumenten en aanpakken aan die je kunt inzetten voor nieuwe werkwijzen en het durven benutten van de ruimte binnen de wet- en regelgeving. En natuurlijk hebben we aandacht voor onderzoek van de impact en maatschappelijk effect van al deze mooie initiatieven.

Programma

09:30 inloop met koffie en thee en bezoek markt¹
10:00 opening en welkom
10:15 keynote door Jos Verhoeven, directeur Start Foundation over de parallelle arbeidsmarkt
11:00 1^e ronde sessies en workshops (zie overzicht)
12:00 lunch en bezoek markt
13:00 2^e ronde sessies en workshops (zie overzicht)
14:00 koffie en thee en bezoek markt
14:30 3^e ronde sessies en workshops (zie overzicht)
15:30 terugblik en reflectie op de dag, lessons learned en blik op de toekomst
16:00 netwerkborrel
17:00 einde

¹ De markt van sociale coöperaties is de hele dag te bezoeken, tijdens de sessies kunt u ook persoonlijk in gesprek.

Anmelden, kosten en meer informatie

Anmelden kan op [de website van Movisie](#). Kosten bedragen € 150,- (ex. btw). Dit is inclusief koffie, thee, lunch, netwerkborrel en een voucher van € 10,- te besteden op de 'markt' bij één van de sociale coöperaties. Wees er snel bij, het aantal plaatsen is beperkt!

Meer informatie? Neem contact op met Mirjam Andries van Movisie: m.andries@movisie.nl of 06 554 406 31.

Workshops en sessies: Landelijke inspiratie- en kennisdag 'Tussen wil en wet 2018'

Werken aan werk voor iedereen! – 28 september 2018 van 9:30-17:00

Keynote Jos Verhoeven: de parallelle arbeidsmarkt

Er dreigen weer tekorten op de arbeidsmarkt, terwijl we weten dat niet iedereen aan het werk zal komen. We hebben namelijk een A-economie waar alleen de beste, slimste en meest productieve mensen mee kunnen doen. Het perspectief voor laagopgeleide ouderen, arbeidsgehandicapten, ex-gedetineerden enzovoorts is heel mager. Iedereen blijft echter gericht op zo direct mogelijke deelname aan de A-economie. Wij pleiten voor een radicale ommezwaai: een systeem waarin de uitkering plaatsmaakt voor werk en inkomen. Wij zien kansen in het creëren van een zogeheten parallelle arbeidsmarkt, die naast, en dus niet gescheiden van, de reguliere economie en arbeidsmarkt staat.

Door: Jos Verhoeven, algemeen directeur Start Foundation

Ondernemen met behoud van uitkering; het voorbeeld van de sociale coöperatie

Steeds vaker bundelen mensen met een bijstandsuitkering hun krachten in een sociale coöperatie. Samen naar vermogen ondernemen in een sociale coöperatie. Het biedt mensen die moeilijk toegang hebben tot de arbeidsmarkt perspectief op werk en inkomen. Op eigen kracht een onderneming starten is een grote stap. Bij coöperatief ondernemen gaan mensen samen aan de slag en versterken ze elkaar. In deze sessie gaan we nader in op het concept van de sociale coöperatie. Aan de hand van het voorbeeld van twee sociale coöperaties: De Vrije Uitloop uit Breda en de Blauwe Paraplu uit Amersfoort komen verschillende onderwerpen aan bod, zoals, hoe start je een sociale coöperatie, wat zijn de voordelen voor de leden, de relatie met de gemeente, en wat zijn de geleerde lessen. Inmiddels hebben deze, en andere, sociale coöperaties zich verenigd in Landelijk Netwerk Sociaal Coöperatief Ondernemen (LANSCO).

Door: Jessica de Ruiter en Erna Smeekens, Landelijk Netwerk Sociaal Coöperatief Ondernemen (LANSCO).

Wet- en regelgeving en Sociale Coöperaties

Er zit spanning tussen de uitvoering van de Participatiewet en de opkomst van sociale coöperaties. Voor gemeenten is het niet eenvoudig te duiden hoe ze precies met deze initiatieven moeten omgaan. Zaken als een correcte inkomstenverrekening, beschikbaarheid voor de arbeidsmarkt, zelfstandigheid met behoud van uitkering, onkostenvergoeding en premies zijn voor hen van belang. Voor burgers die willen participeren in sociale ondernemingen gaat het om waardering, zelfbeschikking, perspectief en financiële incentives. Veroorzaakt de spanning kortsluiting of leidt het tot extra energie? Stimulansz neemt u mee in de wereld van wet- en regelgeving bij coöperatief ondernemen in de bijstand en laat o.a. zien hoe de Omgekeerde toets hierbij kan helpen.

Door: Frans Kuiper, Stimulansz

Pilot 'Van zorg naar werk' in Brabantse gemeenten (o.v.)

Hoe zorg je als gemeente dat alle inwoners zich zoveel mogelijk kunnen ontwikkelen richting betaald werk, ook mensen die gebruik maken van een Wmo-voorziening? De Wmo is de wereld van zorg, ondersteuning en welzijn, de Participatiewet die van werk. Gescheiden werelden tot voor kort. Maar gemeenten krijgen steeds meer in de gaten dat ze te verbinden zijn. In jargon: steeds meer gemeenten proberen een 'doorlopende lijn' tussen Wmo en Participatiewet te realiseren. Ze proberen mensen die nu een beroep doen op de Wmo en Wmo-voorzieningen (zoals dagbesteding) te begeleiden naar betaald werk – mits ze de potentie en/of de motivatie hebben om op den duur betaald te gaan werken. Soms ook andersom: voor iemand die niet happy is op zijn of haar werkplek, kan dagbesteding tijdelijk een uitkomst zijn. In Brabant zijn vijf gemeenten onder begeleiding van Movisie een tweejarige pilot gestart om hiermee aan de slag te gaan. In deze workshop delen we de eerste ervaringen.

Door: Marjet van Houten, Movisie en Gemeente Oss

Kennismaken leden Landelijk Netwerk Sociaal Cooperatief Ondernemen (LANSCO)

Workshops en sessies: Landelijke inspiratie- en kennisdag 'Tussen wil en wet 2018'

Werken aan werk voor iedereen! – 28 september 2018 van 9:30-17:00

Maak kennis met de leden van het net opgerichte Landelijk Netwerk Sociaal Coöperatief Ondernemen (LANSCO). De Coöperaties laten op een 'kleine markt' zien wat zij maken en doen en tijdens de sessies kunt u persoonlijk met hen in gesprek. Laat u inspireren door de praktijk!

Workshops en sessies: Landelijke inspiratie- en kennisdag 'Tussen wil en wet 2018'

Werken aan werk voor iedereen! – 28 september 2018 van 9:30-17:00

Coöperatie van én in de wijk: ONS label handboek biedt zicht op werkbare interventie

Het vormgeven en ontwikkelen van een sociale coöperatie is een tijdrovend en ingewikkeld proces. Er moeten veel keuzes gemaakt worden over o.a. bedrijfsvoering, ledenparticipatie, stimuleringsmodel, ontwikkeling van de deelnemers en de relatie met de gemeente en andere samenwerkingspartners. Over het proces van vormgeving is het handboek *Coöperatief bewonersbedrijf, zo doe je dat!* gemaakt, zodat nieuwe initiatieven en gemeenten die dit ondersteunen niet op elk terrein het wiel hoeven uit te vinden. Het handboek beschrijft de praktijk van ONS Label Breda, dat in 2014 als coöperatief bewonersbedrijf werd opgericht. Naast handige tips & tricks en een bruikbaar stappenplan, gaat deze coproductie van Stock5, Movisie en Stimulansz ook in op de verschillende vormen van coöperatieve bewonersbedrijven, inzichten en (literatuur)onderzoek over de participatie van mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt. Daarnaast voerden Movisie en Stimulansz een procesevaluatie uit naar de ervaringen van uitvoerders en deelnemers met de aanpak. In deze workshop de belangrijkste succesfactoren en aandachtsgebieden.

Door: Frans Kuiper, Stimulansz en Barbara Panhuijzen, Movisie

Zicht op effect

Hoe maak je als initiatief de effecten en waarden van je werk zichtbaar? En waaraan kunnen we dat zien? Er zijn naast evaluatie en effectonderzoek allerlei instrumenten beschikbaar die zicht geven op effect, bijvoorbeeld de Effectarena, monitoring of een impactmeting. Naast het kijken wat de effecten zijn van een initiatief kun je ook in netwerkverband met shareholders komen tot een beeld van wat de gewenste eindsituatie voor alle betrokkenen zou moeten zijn. Dat geeft mogelijkheden om samen te reflecteren op de doelen, activiteiten en investering. In deze sessie een schets van ingezette instrumenten om het effect, o.a. van coöperaties, in beeld te brengen. Welke mogelijkheden geven deze ervaringen om van te leren met de betrokken mensen, samenwerkingspartners en gemeenten?

Door: Jessica de Ruijter en Maarten Rector, StadsLAB033 en Anna van Deth, Movisie

Right to Challenge en Right to Bid; Kansen en mogelijkheden

LSA bewoners neemt u mee in de wereld van de buurtrechten en geeft in deze workshop inspiratie, afwegingen en concrete tips uit de praktijk van verschillende gemeenten. Met het Right to Challenge kunnen bewonersinitiatieven en (sociaal) ondernemers taken van gemeenten overnemen als zij denken dat het anders, beter, slimmer en/of goedkoper kan. Voor initiatieven die op andere manieren werken aan het creëren van zinvol werk biedt de Right to Challenge een kans zich te bewijzen naast de al gevestigde partijen (die niet perse beter of goedkoper zijn). Het Right to Bid kan een belangrijk hulpmiddel zijn om aan ruimte te komen. Ruimte is vaak een bottleneck en belangrijke succesfactor voor initiatieven die werken aan werk en het neerzetten van leergemeenschappen waarin eigen kracht en samenwerking een belangrijke rol spelen. The Right to Bid biedt daarmee ruimte om te investeren in de sociale functie en waarde van stenen.'

Door: Kristel Jeuring, LSA Bewoners

Ondernemen in een sociale coöperatie met statushouders

Cordaid ondersteunt in Venlo, Eindhoven en Huizen drie sociale coöperaties die specifiek zijn gericht op statushouders. Juist omdat de sociale coöperatie ook voor deze doelgroep veel te bieden heeft. Veel statushouders willen in Nederland een onderneming opzetten, maar lopen aan tegen onvoldoende kennis van de Nederlandse taal, de ingewikkelde wet- en regelgeving en een beperkt netwerk. Een sociale coöperatie biedt ondersteuning om op een kleinschalige wijze een onderneming te starten en geleidelijk op te bouwen. In deze workshop vertelt één van deze coöperaties, Jude Catering uit Huizen, haar verhaal. Jude Catering bestaat uit een aantal Syrische statushouders, is in 2017 van start gegaan en heeft begin 2018 al de Ondernemersprijs van de gemeente Huizen gewonnen. Jude Catering verzorgt authentieke, home-made Syrische gerechten voor lunch, borrel, high tea en diner. De gerechten worden geserveerd op een eigentijdse en persoonlijke manier.

Door: Mieke van Tilburg, Cordaid en Sociale Coöperatie Jude Catering

Workshops en sessies: Landelijke inspiratie- en kennisdag 'Tussen wil en wet 2018'

Werken aan werk voor iedereen! – 28 september 2018 van 9:30-17:00

Van Wijk naar Werk: het Wijkcurriculum

Rotterdam West heeft te kampen met een veelomvattende problematiek: 25% werkloosheid, 80% van de inwoners met een migratie-achtergrond, een stijgende en stapelende schuldenproblematiek en een lange strijd tegen drugs-handel en -overlast. Tegelijkertijd laat de wijk een enorme diversiteit, veerkracht en dynamiek zien. Er zitten veel creatievelingen en makerspaces en andere initiatieven die nu al met de next economy bezig zijn. De Delfshaven Coöperatie is gevestigd in dit gebied en helpt mensen op een innovatieve manier om de kloof met de arbeidsmarkt te verkleinen. Zij maken gebruik van lokale initiatieven en ondernemingen die workshops, cursussen en trainingen aanbieden aan mensen uit de wijk met een afstand tot de arbeidsmarkt. Mensen kunnen hun eigen route van wijk naar werk uitstippelen met behulp van wijkleerroutes: het wijkcurriculum. In deze sessie deelt de Delfshaven Coöperatie hun ervaringen en aanpak. Maak kennis met de unieke methode van het Wijkcurriculum!

Door: Delfshaven Coöperatie

Nieuwe instrumenten: Bijzonder Statuut en Sociaal Aandeelhouderschap

Het oprichten en in stand houden van sociale coöperaties is pionieren. Sociale coöperaties bewegen zich op het grensvlak tussen het publiekrecht en privaatrecht. Nieuwe juridische instrumenten zijn nodig om een begaanbaar pad te vinden in het nieuwe land tussen het private en publieke domein. Het Bijzonder Statuut is zo'n nieuw instrument, waarmee een convenant wordt gesloten met de lokale overheid en maatschappelijke organisaties. Die worden daarmee sociaal aandeelhouder in de coöperatie die de sociaal maatschappelijke doelstelling van een coöperatie waarborgen. Aan de hand van praktijkvoorbeelden worden de instrumenten toegelicht.

Door: Nicole Esteje, Publicon en Raf Janssen, Sociale Alliantie

GGZ kwaliteitsstandaard Waardevolle dag en participatie

De module Waardevolle dag en participatie is een kwaliteitsstandaard, ontwikkeld in opdracht van het Kwaliteitsnetwerk GGZ en vanuit perspectief van mensen met GGZ ervaring zelf. Het moet mensen met GGZ problematiek en professionals en behandelaars ondersteunen bij het maken van keuzes voor recreatieve, belevingsgerichte en arbeidsmatige waardevolle dag invulling. Het gaat vaak om mensen zonder startkwalificatie en waar (nog) geen werkgever in beeld is. Waardevolle participatie bevordert het herstelproces van mensen zodat er (op termijn) sprake is van perspectief op loonvormende arbeid. En dat dat niet pas gebeurt na GGZ behandeling. Ervaringswerker Iwan vertelt aan de hand van zijn persoonlijke verhaal over de waarde van participatie voor het herstelproces, het weer opnieuw aansluiting proberen te vinden op de arbeidsmarkt en zijn ervaring met de sollicitatieplicht. Welke kernelementen uit de module herkent u al in uw eigen praktijk? Welke aanknopingspunten ziet u voor ontwikkeling naar waardevolle dag invulling in uw eigen praktijksituatie? En welke (verbindende) condities zijn daarvoor nodig?

Door: Anna van Deth, Movisie en Iwan Ottens, ervaringswerker

Het begint met aandacht, een evaluatie van de sociale coöperatie Zoete Kruiden

Aandacht werkt en lijkt rendabel. Dat is de uitkomst van het rapport 'Het begint met aandacht' dat in januari 2018 is gepubliceerd door onderzoeker Henk Spies, directeur van Inclusivate. Het rapport beschrijft de uitkomsten van het evaluatieonderzoek naar de Zoetermeerse proeftuinen. Zoetermeer ging bij de ontwikkeling van de proeftuinen nadrukkelijk op zoek naar wat er werkt in de praktijk. De uitgangspunten van de proeftuinen zijn aandacht en maatwerk. Eén van deze proeftuinen is de sociale coöperatie Zoete Kruiden. Deze coöperatie is opgezet als broedplaats voor "scharrelondernemers". Een plek waar deelnemers die niet gemakkelijk aan het werk komen, actief zijn en hun talenten economisch in zetten. Zo ontwikkelen ze zich en verdienen een deel van hun eigen inkomen, mogelijk als opstap naar uitstroom naar betaald werk en/of ondernemerschap. Inmiddels is de coöperatie samengevoegd met een vergelijkbaar initiatief voor deeltijdondernemers, veelal mensen met een parttime baan en een aanvullende uitkering. In de workshop delen we de lessen uit het onderzoek en de ervaringen uit de praktijk van de Zoete Kruiden.

Door: Henk Spies, Inclusivate